👩‍🏫 מהדורה למורה – "כתבת נוער זה לא תחביב – זו אחריות"

ראיון · כיתה ט' · חברה ומעורבות · מסלול רגיל

💡 מבנה הדף: פתיחה ← טקסט בפסקאות מסומנות ← חלק א' איתור (רמה א') ← חלק ב' הסקה, השוואה ומונח (רמה ב') ← חלק ג' טיעון ועמדה (רמה ג') ← משימת כתיבה ← כרטיס יציאה.

חלק א' – איתור מידע

1. מה השתנה בעקבות הכתבה של ליה על הקפיטריה (פסקה א')? · הוסיפו סלטים לתפריט.

2. על איזו בעיה כתבה ליה לפני חודש, ומה הייתה תגובת המועצה (פסקה ב')? · האוטובוס האחרון מהמרכז יוצא מוקדם מדי ובני נוער נתקעים; המועצה הבטיחה לבדוק.

3. ציינו שתי דרכים שבהן העיתונות שיפרה את הלימודים של ליה (פסקה ז'). · שתיים מאלה: כותבת מהר יותר, מסכמת טוב יותר, שואלת שאלות בלי להתבייש, החיבורים השתנו.

חלק ב' – הסקה, השוואה ומונח

4. (הסקה) ליה אומרת שלפעמים היתרון שלה הוא שהיא צעירה (פסקה ד'). מה אפשר להסיק מכך על הקשר בין המראיין לבין הקוראים? · שכאשר המרואיינים מסבירים בפשטות לנערה צעירה, הכתבה נעשית ברורה יותר גם לקוראים; שאלות פשוטות מובילות להבנה טובה יותר.

5. (השוואה) השוו בין "פוסט ברשת" לבין "כתבה" לפי ליה (פסקה ו'). ציינו שני הבדלים. · פוסט – דעה של אדם אחד, לפעמים שמועה, בלי בדיקה. כתבה – עוברת עורך ובדיקת מקורות, מפרידה בין עובדות לדעות, ודעה מסומנת כטור דעה.

6. (מונח) הסבירו את המונח "אמון" כפי שליה משתמשת בו, ואת הקשר בינו לבין תיקון טעויות (פסקה ה'). · אמון – תחושת הקוראים שאפשר לסמוך על הכותב. כשעיתונאי מודה בטעות ומתקן, הקוראים יודעים שהוא הגון ולכן מאמינים לו גם כשהוא צודק.

חלק ג' – טיעון ועמדה

7. יש הטוענים שבני נוער יכולים להיות כתבים אמינים כמו מבוגרים, ויש הטוענים שאין להם מספיק ניסיון וידע כדי לדווח על נושאים חשובים. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הראיון או מניסיונכם. · תשובה פתוחה: עמדה + נימוק + ראיה (כתבת הקפיטריה, כללי העבודה, הטעות והתיקון, העורך).

משימת כתיבה – מה בודקים

8. בחרו בעיה בבית הספר או בשכונה, ותכננו כתבה: כותרת, שלוש שאלות למרואיינים משני צדדים, ומקור אחד לבדיקה (8–10 שורות). · כותרת עניינית, מרואיינים משני צדדים, שאלות פתוחות, מקור בדיקה, הפרדה בין עובדה לדעה.

📋 מחוון לתשובה הפתוחה (חלק ג')

4 – מצוין · עמדה ברורה בפתיחה; שני נימוקים הגיוניים; הוכחה או דוגמה מדויקת מן הטקסט (עם ציון פסקה); סיכום; לשון תקינה ומכבדת.

3 – טוב · עמדה ברורה; נימוק אחד מפותח היטב; דוגמה מן הטקסט או מן הניסיון; מבנה מסודר.

2 – חלקי · עמדה קיימת אך לא חדה; נימוק כללי; אין דוגמה או שהדוגמה אינה קשורה.

1 – בהתחלה · חוזר על הטקסט בלי עמדה, או עמדה בלי נימוק.

✏️ דף עבודה – 📰 "כתבת נואר זה לא תחביב – זו אחריות"

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ראיון · כיתה ט' · מסלול רגיל

💡 יש בני נוער שלא רק קוראים חדשות – הם כותבים אותן. בראיון שלפניכם משוחחים חברי מערכת עיתון בית הספר עם ליה, בת 15, שכותבת כבר שנתיים כתבות לעיתון אזורי ולאתר חדשות מקומי.

ראיון

📰 "כתבת נואר זה לא תחביב – זו אחריות"

א ליה, איך הגעת לעיתונות?
"בכיתה ז' כתבתי לעיתון של בית הספר כתבה על הקפיטריה – למה האוכל יקר ולמה אין אפשרויות בריאות. ראיינתי את המנהלת, את מנהל הקפיטריה ועשרים תלמידים. אחרי שהכתבה פורסמה, הוסיפו סלטים לתפריט. זה היה הרגע שבו הבנתי שלמילים יש כוח לשנות. אחרי שנה ראיתי מודעה של עיתון אזורי שחיפש כתבי נוער, ושלחתי שתי כתבות. קיבלו אותי."

ב מה את מכסה?
"בעיקר נושאים של בני נוער באזור: מקומות בילוי, תחבורה ציבורית, ספורט נוער, יוזמות של תלמידים. לפני חודש כתבתי על כך שהאוטובוס האחרון מהמרכז יוצא מוקדם מדי, ובני נוער נתקעים בלי דרך הביתה. הכתבה עוררה תגובות, והמועצה הבטיחה לבדוק את הנושא. עוד לא שינו, אבל אני עוקבת."

איך כותבים כתבה

ג איך נראה תהליך העבודה שלך?
"הכול מתחיל בשאלה. לא 'על מה אני רוצה לכתוב', אלא 'מה אנשים צריכים לדעת'. אחר כך אני אוספת מידע: מראיינת אנשים מכמה צדדים, בודקת מסמכים ונתונים, ומצלמת. הכלל הכי חשוב שלמדתי מהעורך שלי: כל עובדה צריכה מקור, וכל טענה צריכה תגובה של מי שהיא מופנית אליו. אם אני כותבת שהמועצה לא פעלה, אני חייבת לשאול את המועצה מה יש לה לומר."

ד זה לא מפחיד לפנות למבוגרים חשובים?
"בהתחלה מאוד. הייתי מתקשרת עם רשימת שאלות כתובה ורועדת. גיליתי שרוב האנשים דווקא שמחים לדבר עם נערה סקרנית. ולפעמים היתרון שלי הוא שאני צעירה – אנשים מסבירים לי דברים בפשטות, ואז גם הקוראים מבינים טוב יותר. אבל היו גם שיחות לא נעימות, עם אנשים שלא רצו שאכתוב. למדתי להישאר מנומסת ולהתעקש."

טעויות ואחריות

ה טעית פעם?
היא צוחקת. "בטח. בכתבה אחת כתבתי שם של מאמן לא נכון. זה נשמע קטן, אבל הוא נעלב, ובצדק. פרסמנו תיקון, והתקשרתי להתנצל. מאז אני בודקת כל שם פעמיים. עיתונאי צריך להיות מוכן להגיד 'טעיתי'. זה מה שבונה אמון. אם הקוראים יודעים שאתה מתקן טעויות, הם מאמינים לך גם כשאתה צודק."

ו מה ההבדל בין כתבה שלך לבין פוסט ברשת?
"פוסט הוא דעה של אדם אחד, ולפעמים גם שמועה. כתבה עוברת בדיקה: יש עורך שקורא, שואל 'איך את יודעת?', ומוחק כל מה שלא מבוסס. ובכתבה אני משתדלת להפריד בין עובדות לדעות. כשאני רוצה להגיד מה אני חושבת, אני כותבת טור דעה, ומסמנת אותו ככזה. הקוראים צריכים לדעת מתי הם קוראים מידע, ומתי הם קוראים דעה."

ז ומה עם הלימודים?

"זה לא תמיד פשוט. יש שבועות שבהם אני כותבת שתי כתבות ויש לי שלושה מבחנים. אבל העיתונות שיפרה לי את הלימודים: אני כותבת מהר יותר, מסכמת טוב יותר, ושואלת שאלות בשיעור בלי להתבייש. המורה לספרות אומרת שהחיבורים שלי השתנו לגמרי."

ח עצה למי שרוצה להתחיל?

"תתחילו בעיתון של בית הספר, או אפילו בבלוג כיתתי. תכתבו על מה שקורה מסביבכם, תראיינו אנשים, ותבקשו ממישהו לקרוא ולהעיר. והכי חשוב – תזכרו שכתבת נוער זה לא תחביב. זו אחריות. אנשים קוראים את מה שאתם כותבים, ומאמינים לכם. אל תבזבזו את האמון הזה."

📚 **מילים חשובות: לכסות (נושא)** – לכתוב ולדווח על נושא מסוים · **מועצה** – הגוף שמנהל יישוב או אזור · **מקור** – מי או מה שממנו מגיע המידע · **עורך** – מי שקורא, בודק ומתקן כתבות לפני פרסום · **להתעקש** – לא לוותר, לעמוד על שלך · **מבוסס** – שיש לו הוכחה · **אמון** – תחושה שאפשר לסמוך על מישהו

חלק א': איתור מידע (רמה א')

1. מה השתנה בעקבות הכתבה של ליה על הקפיטריה (פסקה א')?

2. על איזו בעיה כתבה ליה לפני חודש, ומה הייתה תגובת המועצה (פסקה ב')?

3. ציינו שתי דרכים שבהן העיתונות שיפרה את הלימודים של ליה (פסקה ז').

חלק ב': הסקה, השוואה והבנת מונח (רמה ב')

4. ליה אומרת שלפעמים היתרון שלה הוא שהיא צעירה (פסקה ד'). מה אפשר להסיק מכך על הקשר בין המראיין לבין הקוראים? (הסקה)

5. השוו בין "פוסט ברשת" לבין "כתבה" לפי ליה (פסקה ו'). ציינו שני הבדלים. (השוואה)

6. הסבירו את המונח "אמון" כפי שליה משתמשת בו, ואת הקשר בינו לבין תיקון טעויות (פסקה ה'). (מונח)

חלק ג': טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

7. יש הטוענים שבני נוער יכולים להיות כתבים אמינים כמו מבוגרים, ויש הטוענים שאין להם מספיק ניסיון וידע כדי לדווח על נושאים חשובים. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הראיון או מניסיונכם.

💡 (תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה)

☐ כתבתי עמדה ברורה ☐ הוספתי נימוק הגיוני ☐ הבאתי הוכחה או דוגמה

משימת כתיבה

8. בחרו בעיה בבית הספר או בשכונה, ותכננו כתבה: כותרת, שלוש שאלות למרואיינים משני צדדים, ומקור אחד לבדיקה (8–10 שורות).

🎟️ כרטיס יציאה

1. משפט אחד מן הטקסט שאני זוכר/ת: _____
2. שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟